

Sygn. akt VIII Cz 559/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSO Hanna Matuszewska (spr.),

Sędziowie SO Małgorzata Kończal, SO Rafał Krawczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2013 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku D. W.

przy uczestnictwie S. J.

o ograniczenie władzy rodzicielskiej nad małoletnim K. J.

w przedmiocie umorzenia postępowania

na skutek zażalenia uczestnika

na *postanowienie Sądu Rejonowego w Toruniu*

z dnia 2 sierpnia 2013 r.

sygn. akt III RNsm 373/13

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 (drugim) i 3 (trzecim) sentencji w ten sposób, że zasądzić od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kwotę 137 (sto trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;***
- 2. zasądzić od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika 100 (sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.***

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na mocy art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 512 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. (pkt 1), uznał, że wnioskodawczynie i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 2) oraz oddalił wniosek uczestnika o zasądzenie od wnioskodawczynie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3). Podstawą powyższego orzeczenia był fakt, że wnioskodawczynie cofnęła wniosek, powołując się na poprawę relacji i ocenę, że są w stanie z uczestnikiem wspólnie podejmować decyzje dotyczące syna, zaś uczestnik wyraził zgodę na cofnięcie wniosku. Sąd I instancji uznał, że cofnięcie wniosku nie było sprzeczne z prawem, z zasadami współżycia społecznego ani nie zmierzało do obejścia prawa. Z uwagi na równy stopień zainteresowania stron wynikiem postępowania, Sąd Rejonowy przyjął brak podstaw do obciążenia wnioskodawczynie kosztami zastępstwa procesowego uczestnika, stojąc na stanowisku, że przepis art. 203 § 2 k.p.c. jest wyłączony przez art. 520 § 1 k.p.c.

Uczestnik zaskarżył opisane postanowienie w pkt. 2 i 3, zarzucając:

1. błędną wykładnię i błędne zastosowanie art.520 § 1 i 2 k.p.c. przez przyjęcie, że przepis ten wyłącza zastosowanie art. 203 § 2 w z art. 13 § 2 ,k.p.c i nie pozwala na zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kosztów postępowania.
2. błędne nieprzyjęcie jako podstawy prawnej art. 203 § 2 w zw. z art. 13 §2 k.p.c. pomimo iż norma ta ma zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym.

Wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez zasądzenie od wnioskodawczyni na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego, a nadto kosztów postępowania zażaleniowego.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawczyni wniosła o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotnie przepisy k.p.c. dotyczące postępowania nieprocesowego nie normują w sposób autonomiczny reguł zwrotu kosztów postępowania w przypadku umorzenia postępowania wynikającego z cofnięcia wniosku za zgodą uczestników. Nie uzasadnia to zastosowania wprost art. 203 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Przepisy o procesie mają być stosowane do innych postępowań "odpowiednio", co zgodnie z utrwalonym poglądem oznacza, że sąd stosując przepisy o procesie musi uwzględnić specyfikę danego postępowania. Przyjmuje się w związku z tym, że są przepisy, które w postępowaniu nieprocesowym nie mają zastosowania, ponieważ są charakterystyczne dla procesu, np. o współuczestnictwie, interwencji głównej, ubocznej, pozwie wzajemnym, przekształceniach podmiotowych; przepisy, które mogą być stosowane, jednak przy uwzględnieniu istoty postępowania nieprocesowego i różnic istniejących między nim a procesem, np. zawieszeniu postępowania, umorzeniu postępowania; w końcu przepisy, które prawie w całości mogą być stosowane w postępowaniu nieprocesowym, np. o pismach procesowych, terminach, regulujące postępowanie dowodowe.

Regulacja z art. 203§ 3 k.p.c. nakazująca zwrot pozwanemu kosztów procesu w przypadku cofnięcia pozwu, jest konsekwencją założenia, że co do zasady cofnięcie pozwu jest równoznaczne z przegraną sprawy (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2011 r., II CZ 203/10, Lex nr 738399). Na gruncie postępowania nieprocesowego nie zawsze można mówić, nawet w sposób uproszczony, o wygrywającym lub przegrywającym sprawę, w związku czym przyjąć trzeba, że przepis powyższy nie ma w nim zastosowania, a reguły wzajemnego zwrotu kosztów przez uczestników, także w razie cofnięcia wniosku, normuje art. 520 k.p.c.

Trzeba jednak zauważyć, że w świetle 520 § 2 i 3 k.p.c. może w rachubę wchodzić obciążenie jednego z uczestników kosztami poniesionymi przez innego, mianowicie w razie różnego stopnia zainteresowania w wyniku postępowania lub sprzeczności interesów. Zgodnie z § 2 jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości - to samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników. Natomiast myśl § 3 jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

Sprzeczność interesów występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw. Zastosowanie art. 520 § 3 k.p.c. nawet w przypadku sprzeczności interesów, jest fakultatywne, sąd ma więc możliwość oceny, czy rodzaj sprawy, jej okoliczności, wątpliwość występujących w niej zagadnień prawnych powodowały niesłuszność stanowiska któregoś z uczestników w tym sensie "przegrywającego sprawę" (por. stanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 148/12, OSNC-ZD 2013/2/4).

Sprawa niniejsza bezdyskusyjnie spełnia kryterium sprzeczności interesów. Ponadto zdaniem Sądu Okręgowego tak przebieg postępowania, jak i okoliczności wskazane w piśmie cofającym wniosek, nie potwierdziły istnienia przesłanek ograniczenia uczestnikowi władzy rodzicielskiej. Kwestie, które były między uczestnikami sporne, wyeksponowane na rozprawie w dniu 24 maja 2013 r. (k. 34-35), mogły i powinny zostać wyjaśnione w toku postępowania o ustalenie kontaktów, bez potrzeby inicjowania sprawy o ograniczenie uczestnikowi władzy rodzicielskiej. Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności wnioskodawczyni powinna pokryć koszty poniesione przez uczestnika.

Dlatego też Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika koszty zastępstwa (§ 7 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 461) wraz z opłatą od pełnomocnictwa (art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 i k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.) oraz koszty postępowania zażaleniowego- zastępstwa adwokackiego (§ 13 ust. 2 pkt 1 cyt. rozporządzenia) i opłaty sądowej od zażalenia (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.).